

2. Гороховська т. в. формування культури професійного мовлення майбутніх працівників органів внутрішніх справ : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2007. 20 с.

3. Перцева В. А., канд. філол. наук, доц. (ХНУВС, Харків)
Д. В. Шкуропатська, студ. гр. ПД дср 15-5 (ХНУВС, Харків)

4. Барановська Л. В., Циганій С. О. Культура мови як складова культури професійно правового спілкування працівників юридичної галузі. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія. 2015. № 6. С. 23–25. doi: 10.18372/2411-264X.6.10182.

5. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/3462/97/>.

Колесник Анастасія Єгорівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: Проценко Галина

Петрівна, старший викладач кафедри
правничої лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ

ВАЖЛИВІСТЬ ОЦІНКИ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ МОВИ В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Комунікаційний процес реалізується за допомогою певних засобів – знакових систем. За критерієм знакових систем можна виділити невербальне та вербальне спілкування [1].

Мовлення – основний, але не єдиний спосіб спілкування. Люди обмінюються інформацією за допомогою багатьох інших засобів – жестів, міміки, постав тіла, одягу, зачісок, запахів, навіть предметів, які їх оточують (наприклад, меблів). Для співрозмовників значущими є прикраси, татуювання на тілі, гатунок чаю або кави, що споживаються, тощо. Усе це отримало назву невербальні (несловесні) повідомлення.

Невербальні засоби спілкування – елементи комунікативного коду, які мають немовну (але знакову) природу і разом із засобами мовного коду служать для створення, передавання і сприйняття повідомлень.

Невербальне спілкування відбувається, як правило, неусвідомлено, мимовільно. Хоча люди певним чином контролюють своє мовлення, можна шляхом аналізу міміки, жестів, інтонації оцінити правильність, щирість мовної інформації. Для розуміння невербальних елементів спілкування необхідне, як правило, спеціальне навчання.

Актуальність вивчення особливостей невербальної комунікації в цілому та невербальної інформації зокрема неухильно зростає. Багато досліджень стають суміжними, тобто перебувають на стику декількох наук. Спостерігається підвищений інтерес до різних аспектів невербальної поведінки, особливо до тих, які подають інформацію про

індивідуально-особистісні характеристики людини і про комунікацію в цілому, але здебільшого такі аспекти досліджуються в рамках психологічних наук [3, с. 10].

Ученими встановлено, що різноманітні невербальні канали в особистісному спілкуванні становлять від 60 до 80 % інформації. Це означає, що більша частина спілкування здійснюється без участі засобів мовного коду, але з орієнтацією на інші його складники: паралінгвістичні елементи, елементи інших семіотичних систем тощо. Звичайно, значення різноманітних невербальних сигналів «перебувають» не в самих сигналах, а приписуються їм тими, хто декодує мовлення, «вчитується» ними. Це декодування відбувається з обов'язковим урахуванням культурних та індивідуальних контекстів [2, с. 146].

Існують різні типології невербальних засобів спілкування, оскільки вони витворюються і сприймаються різними сенсорними системами: зором, слухом, тактильними відчуттями, смаком, нюхом, а також з урахуванням того, коли відбувається спілкування.

Американський дослідник невербальної комунікації Алан Піз запевняє, що особливістю немовного спілкування є те, що його прояв зумовлений імпульсами людської підсвідомості, а те, що їх неможливо підробити, дає змогу нам довіряти цій мові більше, ніж словесному каналу спілкування. У сфері невербального спілкування в першу чергу слід розглянути паралінгвістичні засоби комунікації, до яких належать жести, міміка, контрольовані та спонтанні рухи, постава тіла, відстань між комунікантами, свідомо організації простору спілкування тощо.

Існує ряд сучасних теорій щодо вивчення невербальних засобів комунікації. Перш за все, слід згадати теорію кінесики, яка була розроблена в 1952р. вченим Реєм Бірдвістелом. Пізніше до нього приєдналися інші науковці, зокрема, Маргарет Мід та Грегорі Батесон. Кінесика вивчає відображення поведінки людини в її невербальних проявах, до яких відносяться міміка (рух м'язів обличчя), пантоміміка (рухи всього тіла), вокальна міміка (інтонація, тембр, ритм голосу), просторовий малюнок (зона, територія, власність і переміщення), експресія (виразність, сила прояву почуттів, переживань), яка може бути вирішальною в інтерпретації різних висловлювань. Виділяють кілька основних жестів, що відображають стан людини, а саме рух тіла і рук. У них відображаються стан організму і безпосередні емоційні реакції, що дозволяє судити про темперамент людини. Пози і рухи тіла є проявом рис характеру людини, її соціального статусу, психологічного стану і рівня загальної культури. Міміка та жести є найважливішими засобами невербальної комунікації, однак важливо враховувати, що у різних культурах один і той самий жест може трактуватися по-різному [4].

Таким чином, аналіз засобів невербальної комунікації дає змогу виявити такі аспекти комунікаційного процесу, як наміри його учасників, їх мету, очікувані результати тощо. Вони справляють суттєвий вплив на характер міжособистісних стосунків.

Отже, слушно зазначити, що невербальна комунікація має дуже важливе значення у спілкуванні, адже 38% інформації сприймається у словесній формі, а 55% – лише виразом обличчя.

Список використаних джерел

1. Невербальна комунікація. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/9851>.
2. Проценко Г. П. та ін. Правнича лінгвістика : навч. посіб. / за заг. ред. С. М. Гусарова. Київ: А. В. Паливода, 2010. 312 с.
3. Ващук О. П. Невербальна інформація в кримінальному провадженні: теоретико-методологічні основи: монографія. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2017. 430 с.
4. Вербальна та невербальна комунікація. URL: <https://sites.google.com/site/verbtaneverbkomunikacia/neverbalna-komunikacia-ta-ieie-vidi>.

Мевша Аліна Володимирівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
*Науковий керівник: Клименченко Світлана
Дмитрівна, доцент кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент*

ПЛЕОНАЗМ І ТАВТОЛОГІЯ В ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТАХ

У широкому сенсі слова документ являє собою матеріальний носій інформації, зафіксованої на ньому в графічній формі [1].

Юридичний документ являє собою один з видів документів (правда, більшість документів все ж носить юридичний характер). Проаналізувавши і зробивши висновки про сутнісні характеристики та особливості юридичних документів, можна сформулювати саме його визначення [1].

Отже, юридичний документ – це матеріальний об'єкт, що містить юридично важливу інформацію у зафіксованому вигляді та спеціально призначений для її одержання, зберігання, використання та поширення у часі та просторі. При цьому вказана інформація фіксується на вказаному матеріальному об'єкті у будь-який доступний спосіб (паперовий, магнітний, кіно-, фото-).

Будь-який документ повинен бути оформлений відповідно до чинного законодавства та вимог юридичної техніки і містити правильні відомості про всі події, які висвітлює автор. Але іноді в тексті юридичних документів можна виявити чимало лексичних помилок, а саме – таких, як плеоназм і тавтологія.

Тавтологія – це поєднання споріднених слів (тобто слів з одним коренем) для посилення експресивних відтінків позначуваних ними